

**Zaključci sa stručne rasprave sa inozemnim učesćem
Vrednovanje rada sudija i tužilaca u BiH**
(Sarajevo 29. 05. 2018)

1. Fondacija Centar za javno pravo (FCJP) se zahvaljuje Pravnom fakultetu u Sarajevu za suorganizaciju ovog skupa i ističe značaj učešća akademske zajednice u utvrđivanju standarda vrednovanja rada sudija i tužilaca. Upravo se u ovom području može uspostaviti produktivan spoj teorije i prakse koji bi trebao ponuditi orijentire za optimiranje kriterija ocjene rada tužilaca i sudija.
2. Učesnici ukazuju da su propisi o vrednovanju neharmonizirani i predlažu da se rok/period vrednovanja u BiH ujednači kako bi se sve sudije ocjenjivale za isti period. U tom smislu se ističu tri godine kao primjeren rok u kojem bi se trebao ocijeniti rad sudija i utoliko podržavaju preporuke Evropske komisije.
3. Učesnici su pokazali višestruko nezadovoljstvo postojećom orijentacionom normom i ukazali su da je kvantitativni kriterij u funkciji falsificiranja statistike urađenih predmeta. U tom smislu se potrebna norma dostiže i prebacuje obradom jednostavnih predmeta. Posljedica je zanemarivanje kompliciranih predmeta, stvaranje statističke slike o odličnom pravosuđu i pribjegavanje praksi koja nije u funkciji kompetentnog i sigurnog sudovanja (npr. bespotrebno razdvajanje krivičnih predmeta za koje bi se morao voditi objedinjen postupak). Predlaže se rasprava o adekvatnom uzimanju u obzir težine predmeta i kvaliteta odluka i u tom se smislu ističe slovenački model kao mjerodavan orijentir.
4. Učesnici su primili na znanje informaciju o radu VSTV-a na izmjenama postojećeg sistema vrednovanja, kao i konkretne prijedloge koji se oslanjaju na preporuke Evropske komisije. Ističu se stavovi da je VSTV nekritički primijenio preporuke Evropske komisije za reformu sistema ocjenjivanja i preuzeo ih u vlastiti prijedlog, zanemarujući činjenicu da se radi o preporukama koje ne obavezuju u proceduri pred VSTV-om. Učesnici ističu svoje nezadovoljstvo ovakvim metodom, ali naglašavaju vlastitu odgovornost koja se ogleda u nespremnosti da se u raspravi o optimiranju modela ocjenjivanja aktivno uključe, posebno putem stručnih udruženja. Fondaciji je u tom smislu upućena sugestija da uspostavi kontakt sa udruženjima sudija i tužilaca i da pokuša organizirati raspravu o otvorenim temama vrednovanja rada sudija i tužilaca.
5. Učesnici smatraju da ocjenjivač ne smije biti predsjednik suda ili glavni tužilac. U tom se smislu kritizira procedura izbora predsjednika suda/glavnog tužioca kao nedostatak: ona ne osigurava da najkompetentniji pravnici i osobe od moralnog i stručnog integriteta obnašaju ovu funkciju. Predlaže se da ocjenjivač bude neposredno viši sud ili tužilaštvo zbog konkretnog uvida u kvalitet i obim rada nižih sudova-tužilaštava, odnosno zbog stručnosti i objektivnog uvida u rad ocjenjivanog sudije-tužioca. Predlaže se da u Sudu BiH apelaciona vijeća svoje ocjene dostavljaju predsjedniku suda. Ako se zadrži predloženo rješenje zahtijeva se pooštavanje kriterija za izbor predsjednika sudova/glavnih tužilaca u smislu striktnog favorizovanja stručnosti.

6. Učesnici predlažu da se pod pretpostavkom zadržavanja sistema orijentacione norme uvede ocjena "ne/ažuran sudija", te da se ocjenjivanje učini ovisnim i o predstavkama stranaka, nevladinih organizacija ili akademske zajednice. Ovo bi bilo u funkciji ocjene sudijske stručnosti i kvaliteta presuda. Kriteriji za ocjenu ažurnosti bi mogli biti broj predmeta i ročišta, odložene rasprave i sl, a slovenački model u tom smislu može poslužiti kao uzor.

7. Jednoznačno se ističe da disciplinski postupak i disciplinske mjere nisu u funkciji poboljšanja kvaliteta sudovanja. Kvalitet podrazumijeva rješavanje predmeta u rokovima, sposobnost utvrđivanja činjenica i njihova korektna supsumpcija, uvjerljiva argumentacija koja počiva na akademskom znanju, logičkoj konzistentnosti i poznavanju sudske prakse.

8. Također se u diskusiji ističe potreba da se provodi nadzor nad radom sudija/tužilaca. Predlaže se osnivanje komisija kao mehanizma kontrole stručnosti sudija i tužilaca. Cilj je da se potisne ocjenjivanje na bazi statistike i da se tako stimulira rad na kompliciranim i zahtjevnim predmetima. Učesnici definiraju sistem ocjenjivanja kao kontraproduktivan jer ne počiva na uvidu u kompetencije svakog sudije/tužioca i zahtijevaju da se razmotri uvođenje modela koji će osigurati da se rad vrednuje prema pozitivnoj stručnosti/kompetenciji. U tom bi smislu izvještaji nadzornog tijela služili kao osnov za vrednovanje rada i imali bi svoj *ratio* u unapređenju kvaliteta sudovanja.

9. Učesnici ukazuju da se prekasno izašlo među sudije i tužioce sa informacijom o izmjenama u sistemu vrednovanja i izražavaju sumnju da je VSTV u sadašnjem sazivu u stanju da tačno detektuje probleme i da ih riješi. Prigovara se da VSTV ne razumije specifične probleme tužilaštava i da ne rješava problem, nego da je dio problema vrednovanja njihovog rada. Istovremeno se utvrđuje da su tužioc i sudije nespremno dočekali prijedloge za nove izmjene i zahtijeva se da se putem strukovnih udruženja osigura široka rasprava o prijedlozima za izmjenu postojećeg modela vrednovanja.

FCJP se zahvaljuje na konstruktivnoj diskusiji i naglašava da će inicirati više rasprava u kojima bi učestvovala strukovna udruženja sudija i tužilaca. Fondacija će u ovu svrhu staviti na raspolaganje svoje resurse. Naš je cilj da se osigura prostor objektivne i stručne rasprave o sistemu vrednovanja rada sudija i tužilaca kako bi se treća vlast izborila da diktira vlastita mjerila za vrednovanje sudskog/tužilačkog rada.

Za FCJP, predsjednik Fondacije
prof. dr. iur. habil. Edin Šarčević